

SOEUR MOURIR

TOM DE SMET

SOEUR MOURIR

HOE EEN VLAAMSE NON MINSTENS DRIE INSULINE-
MOORDEN PLEEGDE EN NIEMAND GESTRAFT WERD

BORGERHOFF
& LAMBERIGTS

EEN MOORDENDE NON?	7	ALSOF ER NIETS GEBEURD IS	101
KOMEN DRIE VROUWEN BIJ DE DOKTER	11	VAN EEN MOORDENDE NON NAAR EEN VERMOORDE NON	107
VAN WICHELEN NAAR WETTEREN	15	DE MACHT EN INVLOED VAN DE KATHOLIEKE ZUIL	113
HEVIGE HOOFDPIJN	23	ANDERHALF BOEK EN EEN AFGEVOERDE FILM	121
DE PERSOONLIJKHEIDSVERANDERING	27	LESBISCHE NONNENSEKS	129
GODFRIEDA WORDT GEWELDDADIG	37	DE ANTWOORDEN BLIJVEN UIT	137
EEN TRIO TREKT TEVERGEEFS AAN DE ALARMBEL	41	DAN TOCH GEEN HERSENTUMOR	145
DOOR GOD GEZONDEN	47	SNEL EN STIL BEGRAVEN	153
PANIEK BIJ HET OCMW	53	DE LAATSTEN DER APOSTOLINNEN	159
DE VLUCHT VOORUIT	61	ZALIG DE DODEN DIE IN DE HEER STERVEN	163
WETTEREN WORDT WERELDNIEUWS	69	DANK	165
INSPIRATIE IN NEDERLAND	75		
INSULINE ALS MOORDWAPEN	83		
HET ONDERZOEK VALT STIL	89		
DE HERSENTUMOR ALS MOGELIJKE VERKLARING	97		

EEN MOORDENDE NON?

‘Hier valt normaal niets te beleven.’

Stomverbaasd kijkt een oudere inwoner van het West-Vlaamse Oostrozebeke naar de journalisten en cameraploegen die op deze grijze septemberdag in 2022 kriskras door het centrum van zijn gemeente lopen, vastberaden om zoveel mogelijk van de achtduizend inwoners een microfoon onder de neus te duwen.

‘Geschrokken, verbouwereerd, gechoqueerd,’ kriebelt een correspondent van een nationale krant haastig in zijn notitieboekje.

Op het plaatselijke kerkhof doet Lindsay Monteyne even later haar verhaal aan het verzamelde reportersgild. ‘Op vrijdag 13 november 2020 was ik nog bij mijn oma in het woon-zorgcentrum. Ze deed perfect normaal, genoot van de liedjes die gezongen werden. Toen ze me zag binnenkomen, zwaaide ze naar mij. Ze was opgewekt en blij, zoals ze altijd was. Zondag kreeg ik dan plots telefoon dat ze stervende was. Haar suikerspiegel was enorm gedaald. Ze is niet meer bij bewustzijn gekomen en op maandag 16 november overleden. We vonden dat raar, maar stelden ons verder geen vragen. Tot een dag voor de begrafenis de politie plots langskwam: het ging om een verdacht overlijden. Haar lichaam werd meegenomen voor een autopsie.’

Monteynes grootmoeder, de 93-jarige Madeleine Goemaere, bleek een van de drie dodelijke slachtoffers van de ‘Oostrozebeekse rusthuismoordenaar’. Tussen juli 2020 en augustus 2021 heeft die drie bejaarden van het plaatselijke woon-zorgcentrum Rozenberg omgebracht door hen een dosis insuline in te spuiten. Nog vier andere bewoners kregen in die periode ook minstens één injectie, maar overleefden.

Een van die vier is de 89-jarige Jeanine Roobroeck. Ook haar kleindochter Ymke Bogaert wordt op deze septemberdag in 2022 druk omstuwd door de pers. ‘Mijn oma kreeg in februari 2021

op twintig kilometer van Gent, woonde en werkte – zitten drie jonge vrouwen die hij meteen herkent als werknemers van het plaatselijke rusthuis. Ze laten elke patiënt voorgaan en wachten geduldig tot de wachtkamer helemaal leeg is. Dan vragen ze of ze samen het kabinet van de dokter binnen mogen. De Corte stemt in. Het trio stelt zich voor als Anna Van den Bogaerd, Lucienne Rasschaert en Wivine Lison. De eerste twee werken als bejaardenhelpsters in het rusthuis, de jongere Lison als verpleegassistente.

‘We zijn hier niet omdat we ziek zijn,’ zegt het drietal. ‘We zijn hier omdat er iets niet pluis is op onze afdeling in het rusthuis.’

De Corte is sinds kort lid van de OCMW-raad van Wetteren. Elke gemeente in België heeft een Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn. Artikel 1 van de OCMW-wet zegt dat ‘de instantie tot doel heeft elk persoon in de mogelijkheid te stellen een leven te leiden dat beantwoordt aan de menselijke waardigheid’. Het doet dat onder meer door rusthuizen te beheren. Zo ook in Wetteren, waar het OCMW het bejaardentehuis Sint-Jozef in de Wegvoeringstraat onder zijn hoede heeft. Dat rusthuis is gesticht door het nabijgelegen klooster van de apostolinnen. De concrete dagelijkse werking ervan is dan ook in handen van deze vrouwelijke katholieke orde: de nonnen runnen er de boel, bijgestaan door jonge lekenvrouwen zoals de drie die nu voor dokter De Corte zitten.

Als lid van de Raad van Maatschappelijk Welzijn, ook wel gewoon de OCMW-raad genoemd, moet De Corte samen met zijn collega’s de werking van het rusthuis Sint-Jozef controleren. Dat dat nodig is, stelde de jonge huisarts in zijn eerste weken als raadslid al vast. ‘Ik merkte dat enkele nonnen er een aardig centje bijverdienden. Zo ging de hoofdzuster bij de bejaarden langs om te vragen of ze gewassen wilden worden. Dat kostte dan vijf frank extra per wasbeurt. Daar heb ik meteen paal en perk aan gesteld.’

Is het daarom dat de drie vrouwen hun heil zoeken bij De Corte? De jonge huisarts heeft alvast de reputatie zich niet te veel aan te trekken van de gevestigde macht en de katholieke Kerk. Sommigen noemen hem eigenzinnig, anderen een keikop. Ook het woord ‘querulant’ valt al wel eens als het over De Corte gaat.

Het voormalige Wetterse kloostergebouw anno 2023.

VAN WICHELEN NAAR WETTEREN

Maar vooral: 'consequent'. In een tijd dat dorpspolitiek vooral een zaak van schipperen is, vaart De Corte recht door zee.

Lucienne Rasschaert, met haar 44 de oudste van de drie, steekt van wal. Ze vertelt – terwijl haar twee collega's ostentatief instemmend knikken – dat de hoofdzuster van de zogenaamde chronische afdeling van het rusthuis, waar de meest hulpbehoevende bejaarden liggen, medicijnen steelt voor eigen gebruik.

De Corte kijkt vreemd op.

'Maar er is nog meer, meneer de dokter. Ze vermoordt ook mensen en steelt geld en juwelen van hen.'

Er valt een loden stilte. Het trio kijkt De Corte vragend aan. Na een paar seconden antwoordt die: 'Jullie beseffen toch wat jullie hier beweren? Jullie beschuldigen hier iemand van zware misdaden. Als dit niet klopt, is het laster en eerroof van de hoogste graad.'

'We beseffen hoe zwaar die aantijgingen zijn,' antwoordt Ras-schaert. 'Maar we hebben alles met onze eigen ogen gezien. We zijn bij de voorzitter van de OCMW-raad geweest, en bij de secre-taris: niemand wil naar ons luisteren. Integendeel, we krijgen te horen dat we ontslagen worden als we niet zwijgen. Maar we ver-nemen overal dat u voor niemand uw mond houdt, dus daarom bent u nu onze laatste reddingsboei. Iemand moet iets doen: er zijn al zoveel doden gevallen.'

'Zoveel? Hoeveel bedoelen jullie?'

'We denken zo'n dertig de voorbije vier jaar.'

De Corte leunt achterover, alsof hij even moet bekomen van dat getal. Dertig moorden? In zijn Wetteren? Hoe heet die hoofd-verpleegster?

'Zuster Godfrieda.'

Die naam zegt De Corte vaag iets. Is dat niet die jongere non, van een jaar of veertig, die met gezondheidsproblemen kampt?

Zuster Godfrieda wordt als Cecilia ('Cecile') Sylvania Bombeke geboren op 25 maart 1933 in Wichelen, een dunbevolkte en arme gemeente aan de Schelde. De spotnaam van de inwoners is 'Wichelse schooiers'. Ze leven vooral van de landbouw. Zo ook het gezin Bombeke, dat in het kleine Wichelen wel als welge-steld geldt. Vader Cyriel en moeder Jeannette hebben veel grond gekregen van zijn ouders. Na Cyriels vroege shift in de staalfab-riek bewerkt het jonge koppel samen het land. Ze hebben drie dochters: Julia, Cecilia en Elza. Maar ze worden niet gespaard van tegenslag. Ceciles vier jaar oudere zus Julia, een verpleegster, krijgt botkanker en zal na een verschrikkelijke lijdensweg niet oud worden: ze is amper 29 als ze op 3 augustus 1958 sterft.

Voor Cecile is haar oudere zus een lichtend voorbeeld: ondanks haar slepende ziekte straalt ze steevast optimisme en vriendelijkheid uit. Als verpleegster aan huis in dienst van de Christelijke Mutualiteit is ze geliefd om haar toewijding en inzet. Ze is ook zeer gelovig. Op haar sterfbed fluistert ze: 'Ik aanvaard dit offer van mijn leven voor God en het geluk van iedereen die me dierbaar is.' Het lijdt geen twijfel dat Cecile diep werd geraakt door de vroege, pijnlijke dood van haar zus.

Haar andere zus, de in 1936 geboren Elza, trouwt op jonge leeftijd maar raakt al snel verslaafd aan alcohol. Het leidt tot enkele psychiatrische opnames en uiteindelijk het einde van haar huwelijk, in het oerkatholieke Vlaanderen van toen een regel-rechte schande. Elza, van opleiding een bejaardenhelpster, sukkelt in een zware depressie.

Alle hoop van het gezin rust op de frêle schouders van Cecile. Die doet haar best om aan de hoge verwachtingen te voldoen. Ze heeft een gemiddelde intelligentie – op een IQ-test zal ze later een score van 102 halen – en is een onopvallende maar degelijke

apotheken in de omgeving. Of stuurde ze haar loyale vriendin Mathieu erom. Met die praktijk zou ze al in het voorjaar van 1976 begonnen zijn.

De onderzoekers zullen later twintig voorschriften voor patiënten terugvinden waarvan ze zeker weten dat Godfrieda ze voor zichzelf gebruikte. Ze dateren van februari 1977 tot augustus 1977. Het laatste voorschrift kreeg Godfrieda twee dagen voor ze naar de ontwenningsskliniek werd gestuurd. Dertien van de twintig werden door dokter Verstraeten opgesteld.

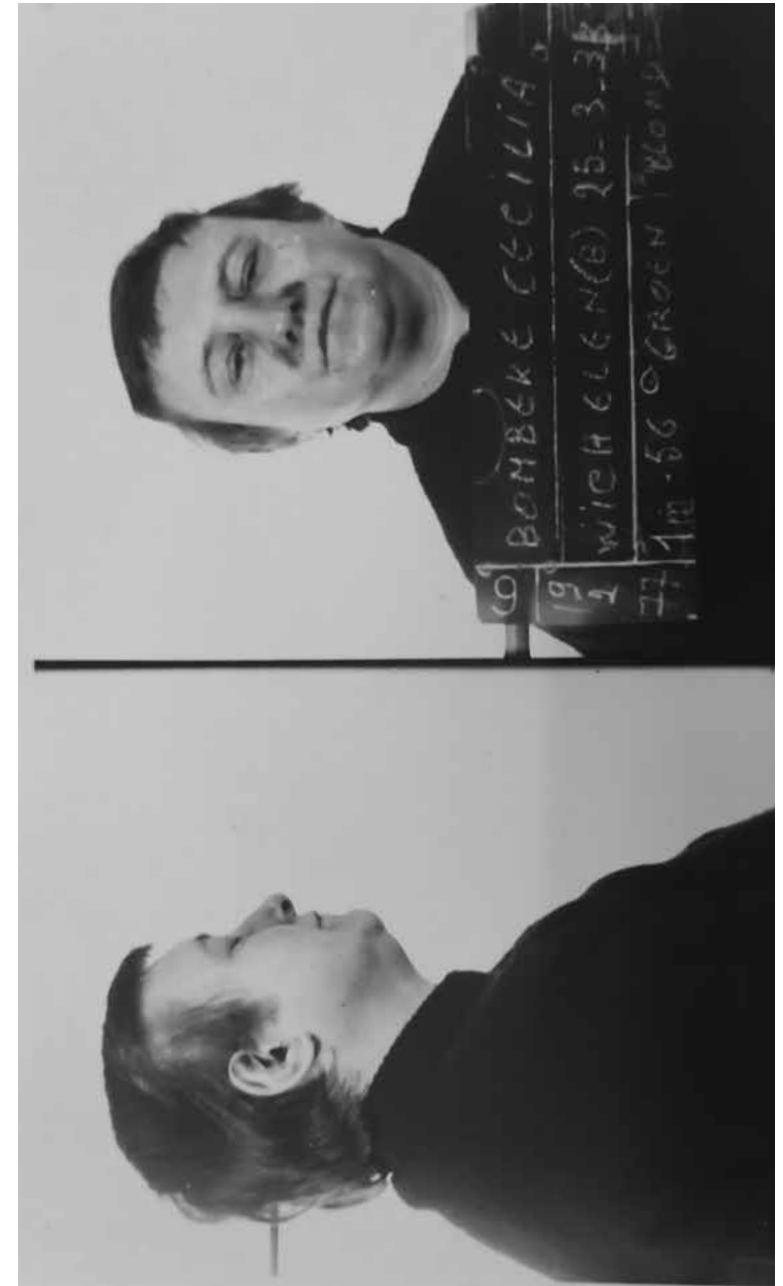
Na deze bekentenissen wordt Godfrieda op 11 februari om 14u officieel aangehouden door de Dendermondse onderzoeksrechter Leo Tas en overgebracht naar de vrouwenafdeling van de Nieuwe-wandeling-gevangenis, de meer dan honderd jaar oude penitentiare inrichting in hartje Gent. Op de traditionele gevangenisfoto kijkt ze haast hautain in de lens. Op het bordje voor haar staat dat ze 1 meter 56 meet en groene ogen en blond haar heeft.

Tas geeft de Gentse gevangenisdirectie de uitdrukkelijke opdracht om haar goed in de gaten te houden. Hij vreest dat Godfrieda zelfmoord gaat plegen door de onvermijdelijke ontwenningverschijnselen.

Maar Tas is uiteraard ook geïnteresseerd in wat De Corte verklaard heeft: dat Godfrieda bejaarden heeft bestolen en vermoord. De klokkenluiders hebben drie namen genoemd: Gustaaf Gorduyn, Bertha Buytaert en Irma De Backer. Op 14 februari worden die namen aan Godfrieda voorgelegd. Tot ieders verbazing bekend de non haast meteen: ja, ze heeft Irma gedood. Met insuline. En twee anderen ook. Maar niet Buytaert en Gorduyn. 'Leon Matthys en Maria Vanderginst,' zegt ze. 'Ook met insuline.'

Ze beschrijft hoe ze insuline uit de medicijnkast nam en tweehonderd eenheden intramusculair in de rechterdij inspoort. Ze geeft toe dat ze wist dat de drie patiënten geen diabetes hadden. Even later wordt ze daarom ook officieel aangehouden op verdenking van meervoudige moord.

Er wordt meteen beslist een zogenaamd college van deskundigen aan te stellen. Dat krijgt een dubbele opdracht: 'de algemene geestestoestand van zuster Godfrieda onderzoeken' en 'de graad

De klassieke gevangenisfoto van Cecile Bombeke, alias zuster Godfrieda.

De eerste opgegraven kist wordt naar het dodenhuisje gebracht, waar de autopsie zal plaatsvinden.

Een van de opgegraven kisten wordt weggevoerd.

Valium en Seresta teruggevonden. De gerechtsarts stelt ook vast dat hij prostaatkanker had. Valium en Seresta worden ook aangetroffen bij Irma De Backer. Maar belangrijker: bij haar is er ook sprake van sporen van insuline.

Toxicoloog Jan Tytgat is verbaasd als ik hem dat voorleg. 'Ik kan me haast niet voorstellen dat er een halfjaar na de dood nog insuline aangetroffen wordt. Die stof breekt zeer snel af. Enkel als het lichaam extreem goed bewaard is gebleven – wat me gezien de omstandigheden niet het geval lijkt te zijn geweest – is het denkbaar dat er na maanden nog iets gevonden wordt.'

Kan het erop wijzen dat de hoeveelheid insuline die De Backer ingespoten kreeg bijzonder hoog was? 'De dosis bepaalt niet of er iets teruggevonden wordt,' is de professor stellig. 'Daar kunnen we dus niets over zeggen.' Tytgat sluit niet uit dat het om lichaams-eigen insuline ging, en dat er dus een fout is gemaakt bij de autopsie. Dat bij De Backer ook Valium en Seresta werd gevonden, is daarentegen wel perfect te verklaren, zegt de toxicoloog. Die middelen breken minder snel af in het lichaam. Ze kunnen evenwel niet tot de dood van De Backer geleid hebben.

Hoe dan ook: Godfrieda had al voor de autopsie bekend dat ze Irma De Backer had ingespoten met insuline. Het resultaat van de autopsie is dus nooit tegen haar gebruikt.

WETTEREN WORDT WERELDNIEUWS

Op foto's van Godfrieda die in de kranten verschijnen en die genomen zijn na de beslissing van de Dendermondse raadkamer om haar verder aan te houden voor meervoudige moord, draagt de non een opvallende bontmuts, gemaakt van een nerts. Op één foto houdt ze met haar rechterhand een zakdoek voor haar mond. Ze doet haar best om niet in de lens te kijken, ze kiest ervoor om het bestaan van de fotograaf te negeren. Misschien wel om de hele, onwerkelijke situatie te loochenen. Alsof ze denkt elk moment uit deze nachtmerrie te zullen ontwaken. Ze lijkt angstig. Op een andere foto zijn haar ogen opengesperd, alsof ze elk potentieel gevaar zo snel mogelijk wil detecteren. Ze is dan wel verlost van het kloosterkot, maar lijkt nu te beseffen dat haar een andere kooi wacht.

HEER, WEES MIJ ZONDAAR GENADIG.

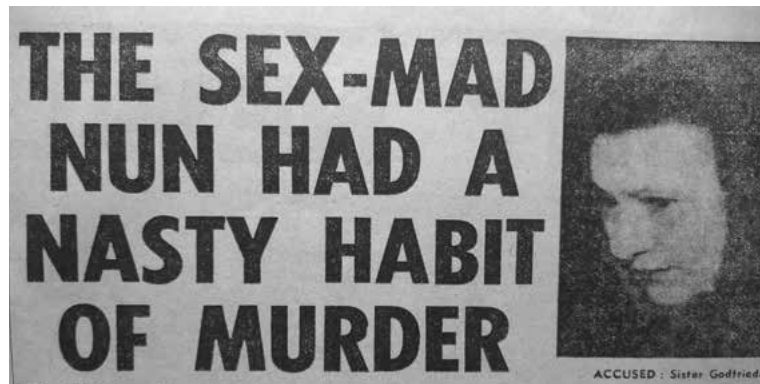
Begeleid door twee agenten stapt ze in een gevangeniswagen die haar naar de cel zal brengen. Bij aankomst aan de Gentse gevangenis slaagt één fotograaf er nog in om van ver een beeld van haar te nemen. De foto is wazig, maar ze toont hoe Godfrieda huilt. Alsof ze nu pas beseft dat wat haar overkomt echt is. En er zijn geen pillen en drank meer om haar te verdoven. De zakdoek bedekt nu haar gezicht.

In Wetteren is de moordende non uiteraard hét gespreksonderwerp. In de cafés is 'Sister Morphine' van The Rolling Stones – met de haast profetische openingszin *'Here I lie in my bed, tell me, Sister Morphine, when are you coming round again?'* – zeven jaar na verschijning plots het meest aangevraagde nummer op de jukeboxen. Maar ook het OCMW wordt niet gespaard. Dat krijgt in

correspondent van de krant, André Herter, start zijn artikel met: 'Verleden week leefden de inwoners nog veilig verscholen tussen de Schelde en de E3 hun dorpse bestaan en nu blijkt plotseling een monster in mensengedaante tussen hen te hebben geleefd.' Bij concurrent *Algemeen Dagblad* heeft Wim Hoffmann het over een 'engel des doods'. Wetteren omschrijft hij als 'een van die plaatsjes waaraan het Vlaamse land zo rijk is: knus, rommelig, foeilelijk'.

In datzelfde Wetteren krijgt Jean-Paul De Corte enkele weken later een brief uit de Kameroense hoofdstad Yaoundé. Gevangelene Patrice Tague heeft in een plaatselijke krant over de zaak-Godfrieda gelezen, is onder de indruk van de doortastendheid van de huisarts, en vraagt zijn hulp bij zijn proces in beroep. Hij is voor moord veroordeeld, maar ten onrechte, schrijft hij.

Ook uit onder meer Groot-Brittannië, de Verenigde Staten, Guatemala en Frankrijk krijgt de jonge huisarts fanmail. Eén brief heeft als bestemming: 'Meneer Jean Paul Decorte, ziekenhuis van Wateren, België.'

News of the World brengt een sensatievol artikel op 28 maart 1978.

Paris Match publiceert op 10 maart 1978 het artikel 'La nonne tueuse'.

BORGERHOFF
& LAMBERIGTS

Gent, België

info@borgerhoff-lamberigts.be

www.borgerhoff-lamberigts.be

ISBN: 9789072201232

NUR: 339

D2023/11.089/70

©2023, Borgerhoff & Lamberigts nv

Auteur: Tom De Smet

Eindredactie: Remco Houtman-Janssen

Vormgeving cover en binnenwerk: Robin J. August

Coördinatie: Wim De Bock, Julie De Coninck & Joni Verhulst

Gedrukt in Europa

Eerste druk: april 2023

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.